

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
BUDAPESTA, VII, ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Perderile sârbilor 180.000 soldați

— Numai prizonieri sînt 91.000 sîrbi —

Berlin, 24 Noiembrie. — Din rapoartele germane, austro-ungare și bulgare publicate pînă acum, se poate stabili că Sârbii dela începerea celei mai noi ofensive, au pierdut 91.000 prizonieri.

În numeroasele lupte sângeroase cari

au avut loc pînă acum, sârbii au pierdut tot atîta răniți și morți.

Retragerea armatei sârbești întîmpină mari greutăți. Aprovizionarea armatei sârbești se face cu mare dificultate.

Mitrovița și Pristina cucerite de trupele austro-ungare, germane și bulgare

Budapesta, 24 Noiembrie. — (ora 4 d. m.) — Comunicatul lui Hôfer de azi, sosit în ultimul moment, anunță că trupele austro-ungare au respins pe sârbi din pozițiile lor dela nord de Mitrovița și au pătruns apoi în acest important o-

raș, și a prins 4 ofițeri, și 700 soldați sîrbi.

Și orașul Pristina a fost smuls azi din mâinile sârbilor. Trupe germane au pătruns în orașul acesta la nord, iar trupe bulgare la sud.

Lupte grele în valea Kossowo

— Cel mai nou raport bulgar —

Sofia, 24 Noiembrie. — Raportul oficial bulgar despre operațiile militare dela 22 Noiembrie anunță că în valea Kossowo, luptele grele continuă. Bulgarii au capturat acolo 6 tunuri cu tragere

repede, 2 tunuri de câmp, o mare cantitate de munițiuni și material de război. Am făcut și mulți prizonieri sârbi. Un hidroplan francez a fost silit să se coboare la Dedeagats.

Pregătirile Rusiei în Basarabia de sud

București, 24 Noiembrie. — Țarul și moștenitorul de tron al Rusiei au sosit luni la Reni și au fost salutați de autorități și delegații orașelor din sudul Basarabiei. Țarul a inspectat apoi trupele de acolo. După amiază a inspectat trupele concentrate de-a lungul Prutului. Se comentează mult faptul că ambasadorul Rusiei la București n'a plecat la Reni ca să salute împăratul. În schimb însă a plecat la Reni ministrul Serbiei la București, Marincovici.

Vaporul de persoane român »Domnul Tudor« care face drumul dela Brăila la Sulina, trecând Marți pe lângă Reni, a fost însoțit de canoniere rusești.

București, 24 Noiembrie. — Ziarul »Inainte« afirmă că în timpul apropiat Rusia nu va întreprinde nimic contra Bulgariei. Guvernul român nu va permite trecerea trupelor rusești prin România. În Basarabia de sud nu sunt concentrate 350.000, ci numai 80.000 soldați.

Copenhaga, 24 Noiembrie. — »Echo de Paris« află din Petersburg: În cercurile militare rusești se afirmă că motivul suspendării ofensivei rusești în Galicija și Volinia e că din cauza nesigurății asupra atitudinii României. Rusia trebuie să concentreze în grabă 300.000 soldați în Basarabia.

Declarațiile fostului ministru de război francez Millerand

Londra, 24 Noiembrie. — D. Millerand, fost ministru de război, intervievat de un ziarist englez i-a declarat cele ce urmează:

Germania și lumea au aflat acum în urmă în Champagne ce însemnează armata franceză. În vreme ce forțele noastre merg crescând, Germania se epuizează tot mai mult și căderea ei este o certitudine matematică. Evident, am avut și noi pierderi dar nu în proporția pierderilor germane și apoi Marea Britanie nu are ea o vastă armată de uscat gata a ne ajuta? Am avut todeauna încredere în Marea Britanie dar

nici când mai mult ca astăzi, căci, ori cât de minunată ar fi armata ei nu trebuie să uităm vre-odată că la spatele ei este marea sa flota.

Poate că victoria va veni mai târziu decât se nădăjduia dar să privim ce se întîmplă. Am fost atacați de un dușman puternic care și pregătise lovitura de mult; totuși linia noastră de bătăie a resistat puternic asaltului, am construit o organizație de luptă, în curând vom fi trei contra una și vom arunca zece obuze de fiecare obuz primit. Când va sosi ziua aceea, forța germană va fi trimisă apărându-se vor prăbuși în fața potopului victorios al aliaților.

DIN ROMÂNIA

Națiunea să aleagă între cei calmi și între cei pătimiși

Ziarul guvernului român »L'Independance Roumaine« discutând asupra pretenției rășboinicilor dela Federația Unionistă, că națiunea s'a pronunțat pentru politica lor, răspunde astfel:

»Da, alegerea Națiunii a fost făcută: Națiunea conștientă și prudentă în ce privește interesele sale permanente, vitale, a arătat, cu o fermă și laudabilă înțelepciune, că ea nu înțelegea să facă depozitari ai idealului său pe temerarii setoși cu ori-ce preț de aventură, și pe autorii de dezordine.

Între acei cari ar voi să încredințeze gesturilor dezordonate, hazardate, pătimase și necugetate, realizarea celor mai înalte desine și acei cari înțeleg s'o subordoneze cu calmul necesar, echilibrul reflexiunii, de sigur, Națiunea și-a făcut alegerea și evenimentele au arătat că ea a fost înțeleaptă.»

„Noi, Românii, să nu uităm nici odată ce am suferit dela Ruși“

În noul de ieri al ziarului nostru, am dat numai pe scurt declarațiile ce le-a făcut deputatul Buzelui, Const. Iarca, în conferința parlamentară la prim ministrul român. În »Viitorul« ce ne-a sosit astăzi, găsim pe larg aceste declarații — cari sînt într'adevăr senzaționale.

Deputatul guvernamental a observat că rău fac românii că se plîng meru de soarta Belgiei și de soarta Serbiei — căci nu România e chemată sau e în măsură să războie suferințele a estor altele mici. Și continuând, d. Iarca a spus:

Țară mică, să ne plîngem numai pe noi, conformându-ne proverbului bătrînesc care zice: »Cine plînge pe altul, își scurge ochii«; și am mai adăugat că noi nu trebuie să uităm nici odată ceea ce a suferit țara aceasta dela pravoslavnicia Rusiei. Să nu uităm, am zis eu, purtarea mai mult de cât sălbatică a Muscalilor, cari, la observațiunea Ocîrmuirii de atunci că nu mai sunt vite să transporte Proviantul muscălesc la Silistra, au poruncit să injuge țărâni la care; iar la observațiunea aceluî boier mare, — mi se pare din neamul Filipescilor — că Muscalii le-au luat tot, generalul Cuusoff, a răspuns: »o să vă las numai ochii ca să puteți plînge«.

Cînd dar acestea sunt faptele unuia dintre cei mai puternici aliați de azi ai Franței, nu ne este permis nouă țară mică, să facem politica de Doni Chichoți, ca să războim pe alții de insultele suferite, ci să căutăm a ne lua toate garanțiile pentru participarea noastră, cu toate că, eu cred, că dacă Rușii vor fi stăpîni pe Orient, — fără nici o contrabalansare din partea Austriei și a Germaniei, ori-ce garanții ni s'ar da azi, vor fi inutile. Cele petrecute la 1878 s'au petrecut la fel, de ceea ce ne putem astepta dela Muscali.

Am mai spus în această întrunire faptă de care am fost felicitat de toți cei de față — că regretăm că politica de Stat atât de înțeleaptă a d-lui Brătianu a fost contracasată de politica economică a unora dintre colegii săi, pe față ostilă unora dintre puterile combatante, politică care a împiedicat aprovizionarea țării cu cele necesare pentru războiu și a ruinat pe agricultori.

O importantă acțiune politică a deputatului Const. Stere

Ziarul »Dimineața« dela 10 Noiembrie st. v. publică următoarele:

»Opinia« a publicat următoarea înștiințare plină de mister:

»Avem motive temeinice să afirmăm că în curând se va produce în Iași o însemnată manifestare în legătură cu marea problemă ce preocupă actualmente neamul românesc:

»Este absolut sigur că forma și condițiunile în cari se va produce această mișcare va avea un puternic răsunet în întreaga țară.»

Misterul de care vrea să se înconjoare »Opinia« și cei cari o inspiră, noi am putut să-l lămurim și iată în ce constă:

Până în câteva zile d. C. Stere va lua o atitudine fățișă.

D-sa se va manifesta în public, luând o atitudine hotărât germanofilă, cerând imediată alăturare a României la Puterile Centrale.

Este vorba că la această manifestațiune să fie asociați și câțiva bătrâni boeri moldoveni, cari au și avut câteva conciliabule cu d. Stere.

Interesant e, că în culise »moldovenii« șoptesc că au asentimentul d-lui Ionel Brătianu.

O acțiune a parlamentarilor români partizani ai Ententei

Grupul parlamentar al Federațiunii Unioniste, s'a întrunit Duminecă la d. N. Filipescu. După discuțiile urmate s'a hotărât să se aducă la tribuna parlamentului român toate chestiunile cari sunt la ordinea zilei, și să se ia toate măsurile pentru a se asigura o largă discuțiune asupra acestor chestiuni. S'a fixat pe Duminecă 15 Noiembrie st. v. o nouă întrunire la d. Filipescu, în care se va redacta un manifest.

Tratatul României cu Puterile centrale în chestiile economice

Citim în »Universul« de 8 Nov. st. v.: În legătură cu chestiunile de import și export este hotărâtă ce umează s'o stabilească o conferință mixtă a reprezentantului serviciului comercial al c. f. r. cu reprezentanții căilor ferate austro-ungare și germane.

Această conferință era propusă să se țină la Breslau. Serviciul comercial român însă a cerut c. f. austro-ungari și germani să-și trimită reprezentanții la București, în vedere a celei conferințe, care va stabili, între altele, și repartizarea veniturilor încasate din traficul pe rețelele de c. f. române și ale statelor invitate la conferință.

Zilele trecute s'a întrunit la ministerul de finanțe român comisiunea pentru acordarea permiselor de export pentru mărfurile prohibite și a admis ca în schimbul produselor alimentare, și brânzeturilor cari se găsesc suficient în țară să se importe cărbuni și mărfuri diverse de care se simte mare lipsă la noi, precum și produse chimice necesare industriei și farmaciilor.

Cererile de autorizații pentru exportul cerealelor, adresate comisiunii centrale de export au fost destul de numeroase, ceiace probează în primul rînd necesitatea cumpărătorilor străini de a cumpăra cât mai multe cereale.

Comisiunea centrală a liberat până acum autorizații de export dela 28 Octombrie, pentru mai mult de 18.000 vagoane, care urmează să fie transportate pe c. f. r.; 6000 vagoane cu căruțele și 4665 vagoane de cereale aflate în șepuri.

Aceste autorizații de export trebuiesc puse în legătură cu tendința unor case de import din Germania de a cumpăra cât mai multe cereale, procurând și mijloace mai rapide, de transport dela frontierele române.

Direcțiunea generală a munițiilor

Pe lângă ministerul de războiu din România s'a înființat o nouă direcțiune generală aceea a munițiilor.

Noua direcțiune generală cuprinde patru direcțiuni: una a materialelor de război; a stabi-

limentelor militare; a materialelor și instalațiilor noi și a fabricațiunii, cu două servicii.

Director general al acestui important serviciu va fi numit d. inginer inspector general Anghel Saligni; doi directori vor fi dintre inginerii cei mai competenți, iar ceilalți doi vor fi coloneli. Noua direcțiune va funcționa în localul ministerului de lucrări publice.

MERSUL RĂZBOIULUI

Șeasă luni de războiu cu Italia

— Frontul nostru a rămas același — Italianii au pierdut jumătate milion de oameni. — Vie activitate de artilerie pe frontul francez. — Succese mari în Serbia. — Cucerirea localității Prjepolje. — La 6 klm. depărtare de Mitrovița. — Protestul Greciei contra Ententei. — Luptele dela Dardanele. —

Raportul oficial al lui Höfer dela 23 Noiembrie vorbind despre luptele de pe frontul italian, ne amintește că s'a împlinit acum 6 luni dela izbucnirea războiului cu italienii, cu aliații noștri de odinioară — și că aceste 6 luni de bătălie dau un șir întreg de înfringeri rușinoase pentru italienii și pierderi de 500.000 oameni. La începutul războiului, italienii au avut de luptă cu o oștire foarte slabă austro-ungară, compusă numai din glogași — iar pozițiile noastre dela Isonzo nici nu erau întărite după cerințele unui război modern și totuși asalturile maselor de infanterie italiene, sprijinite de focul extrem de violent al artileriei italiene s'au prăbușit toate. Cu vremea frontul nostru dela Isonzo a fost fortificat puternic, chiar sub ochii dușmanului. Patru mări bătălii s'au dat pe linia Isonzo — mari au vădit zădărnicia întregii ofensive italiene. Zece corpuri de armată italiene și peste 1500 tunuri de toate calibrele — n'au fost în stare să rupă frontul nostru dela Isonzo. Rezultatul a fost pururea același — italienii n'au putut câștiga nici o porțiune însemnată de teren sacrificând însă sute de mii de vieți.

Așa dar trupele austro-ungare sărbătoresc azi pe frontul italian un jubileu, un jubileu de succese de 6 luni. Războiul cu Italia, e un război personal al Austro-Ungariei, căci o parte din armata austro-ungară luptă singură, fără concursul aliatului puternic german.

Acum 6 luni, când Italia a pornit războiul contra Austro-Ungariei — stăinătatea credea că a sunat ceasul din urmă pentru această monarhie. Și lucru curios: Tocmai din momentul în care a început războiul cu Italia, în luna Mai — biruința a început să surdă puterilor centrale. Căci în luna Maiu, a început spargerea frontului rusesc în Galiția, care a urmat apoi cu victorii strălucite pentru armatele germane și austro-ungare: isgonirea rușilor din Galiția, cucerirea Poloniei, luarea cu asalt a tuturor cetăților rusești, cucerirea Curlandei, etc. Italianii au putut foarte puțin influența operațiile militare ale puterilor centrale de pe celelalte fronturi. Italianii au putut »cuceri« numai câteva kilometri pătrați din stîncile din Carst și localitățile părăsite de bună voie la începutul războiului de Austro-Ungaria.

Foarte interesante amănunte dă raportul lui Höfer dela 23 Noiembrie despre noile lupte cu italienii:

Marele lupte la Capul de pod dela Görz și la marginea platoului Doberdo continuă încă. Mai multe atacuri la Podgora cu puternice forțe dușmane — au fost respinse în mod singeros. Și la Peyma și Oslavija trupele noastre s'au ținut bine contra tuturor asalturilor. Și noaptea lupta n'a luat sfîrșit. Bombardarea orașului Görz dela 18 până la 21 Noiembrie a pricinuit iar însemnate pierderi de oameni și pagube grele. 20 persoane civile au fost omorîte, 30 rănite, 46 clădiri cu totul distrușe, 250 greu vătămate, 600 mai ușor. Eri italianii au aruncat iară câteva sute de bombe grele asupra orașului. Pe platoul Doberdo, dușmanul a reușit la sud-vest de Monte San Mi-

chele să împingă în mod frecător frontul nostru până la marginea apuseană de San Martino. Un atac de noapte întreprins de trupe ungare și carintiene a readus toate pozițiile în stăpînirea noastră. Mai multe atacuri italiene la răsărit de Selz au fost respinse de regimentul 47. chiar în lupte corp la corp. La nord de Capul de pod Görz atacurile italiene au avut același insucces. Două aeroplanuri ale noastre au bombardat orașul italian Aisero.

În timpul din urmă, comunicatele oficiale italiene au vorbit surprinzător de mult numai de succese italiene. Față de aceste știri trebuie să constatăm azi după jumătate an de război cu fostul nostru aliat — ne menținem întregul front de apărare ce ni l'am ales la începutul războiului, — iar la Isonzo ne ținem linia de luptă deja la a patra mare bătălie. Dela începutul războiului, dușmanul nu s'a putut apropia nici măcar de acele țeluri, pe cari spera să le ajungă în primul asalt, în schimb însă războiul acesta l'a costat în răniți și morți jumătate milion de oameni.

Höfer, mareșal locot.

LUPTELE DIN APUS

— Vie activitate de artilerie pe frontul francez. — Un biplan francez doborît. — Ce spun comunicatele engleze și franceze. — Un consiliu de miniștri francez. —

Comunicatul german dela 23 Noiembrie anunță de pe frontul francez, că vremea fiind favorabilă prin limpezimea ei, activitatea artileriei a fost foarte vie în mai multe părți ale frontului. În pădurea Pretre, explozii de mine franceze au fost fără efect. Un biplan francez s'a prăbușit într-o luptă aeriană, la Aure (în Champagne).

— Comunicatul englez al lui French anunță că artileria engleză în cele patru zile din urmă a bombardat cu efect multe părți din liniile germane. Artileria germană era activă la nord de Loos și la răsărit de Armentieres și Ipern. Un aeroplan german s'a coborît în linia engleză și aviatorii au fost prinși. La bombardarea aeroplanelor germane a poziției engleze la Poperinghe au fost omorîți 10 soldați și 4 boi.

— Comunicatul francez anunță că la Loos, Angres și Souches canonada a fost de ambele părți foarte violentă. În Champagne, lângă Tathure, lupta de artilerie a continuat puternică. În Argonne am provocat explozia a două mine, cari au distrus tranșeele germane pe o întindere destul de mare.

— Un consiliu de miniștri francez ținut eri la Paris și sub președenția lui Poincaré — a durat 4 ore. Franța va propune aliaților ei, ca ministrul de războiu Gallieni să fie ales conducătorul suprem al consiliului de război al Ententei, incredintându-i răspunderea pentru toate măsurile.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Foamea și acțiunea de destrămare în armata sîrbă. — Tot mai aproape de Mitrovița și Pristina. — Peste 8000 prizonieri. —

»Nieuve Rotterdamse Courant« scrie:

Se pune acum întrebarea unde se află în momentul de față armata sîrbească. După știri din Petersburg, armata sîrbă e unitară și se pregătește de o bătălie hotărîtoare, care se poate aștepta pe teritoriul muntenegrean. Același ziar însă primește dela corespondentul său din Constantinopol știrea că armata sîrbă nici nu mai există ca unitate. Jumătate din ea, e ucisă, rănită sau prinsă, cealaltă jumătate s'a destrămat în grupuri neputincioase. De aceea situația Serbiei e disperată. Victoriile sîrbești răspândite de presa italiană sînt inventate. Și trupele franceze din Macedonia au suferit grele înfrîngerii. În Salonic a venit știrea că multe din trupele sîrbești suferă de foame.

Corespondentul special al ziarului »Pester Lloyd« Geza Herczeg, telegrafiază dela cartierul armatei bulgare — că eroismul sîrbesc nu se manifestă, armata sîrbă nu mai există ca atare, ci e ruptă în bande — și e demoralizată, zi de zi sînt prinși sute de soldați sîrbi. Companii întregi și chiar o brigadă s'au predat.

Două luni au nevoie bulgarii ca să poată număra toată prada luată dela sîrbi.

Trupele austro-ungare dau lupte serioase acum la granița muntenegreană, și în interiorul acestei țări vor avea loc crunte bătăli și guele — mai ales în timpul iernei unde terenul muntos de acolo e foarte dificil — și muntenegrenii se pot apăra foarte bine.

Armatele austro-ungare, germane și bulgare s'a apropiat foarte mult de orașele Pristina și Mitrovița — și ne putem aștepta pe azi, mâine la cucerirea lor.

— Trupele anglo-franceze, grație vigoasei ofensive bulgare în Macedonia — sînt atît de paralizate, încît nu pot întreprinde nimic.

Despre nouile succese de pe frontul sîrbesc, raportul austro-ungar, german, bulgar dela 25 Noiembrie anunță:

Trupele austro-ungare cari luptă pe cursul de sus al Drinei, atacă pozițiile muntenegrene de pe defileul Kozare și la nord-est de el. O coloană austro-ungară a pătruns în Pijepolje. Luptele de pe cîmpul Mierlei decurg favorabil. Forțele noastre cari înaintează în valea Ibar stau la 6 km. la nord de Mitrovița, trupele germane însă, stau în luptă jumătate zi de marș de Pristina. Bulgarii înaintează peste Zegova-Planina.

Höfer, maresal locot.

Comunicatul german anunță:

La nord de Mitrovița, precum și la nord și nord-est de Pristina, dușmanul a fost respins în luptele de ariergarde. Am prins peste 1500 sârbi și am capturat 6 tunuri.

Și forțele bulgare cari luptă la sud-est de Pristina au înaintat victorios. Se anunță de acolo prinderea a 8000 prizonieri și o pradă de 22 mitralieze și 44 tunuri.

Șeful Statului major.

Comunicatul bulgar anunță (20 Nov.):

Luptele în jur de Pristina continuă. — Am luat până acum în regiunea Ghilov 7000 de sîrbi și am capturat 2 mitralieze și 4 tunuri. Pe celelalte fronturi nici o schimbare.

Nota de protest a Greciei contra Ententei

Se așteaptă pe azi o notă de protestare a guvernului grec adresată puterilor Ententei. Despre cuprinsul acestei note, o telegramă din Geneva anunță că Grecia prin amenințările lordului Kitchener — nu se vede de loc silită să ia o acțiune militară contra Germaniei, Austro-Ungariei, Turciei și Bulgariei. Grecia preferă să retragă trupele ei din zona indicată de Kitchener. Ministrul francez Cochon s'a întors din Salonic la Atena, și se va prezenta iar în audiență la regele Greciei.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Ententa se teme de o ofensiva turcească la Dardanele. — Acordul turco-bulgar în Camera otomană. —

Știri din isvor englez afirmă că turcii au adus puternice întăriri și artilerie la Galipoli. — Pare că turcii pregătesc o mare ofensivă contra trupelor anglo-franceze. Artileria turcă a desfășurat în timpul din urmă o activitate foarte vie și pare că dispune de multe munițiuni.

— În Camera otomană, guvernul turc a prezentat acordul turco-bulgar, cu privire la rec-tificarea graniței.

O comisiune va examina acest acord.

Știrile zilei

Vis și realitate

»Sârbi se retrag în Muntenegru«

Cel ce visează de mărire

Când e prea mic și prea subțire

Adeseori se prăbușește

Într-un moment cum nu gîndește.

Așa o pate azi Serbia

Ce a avut grandomania

Viînd, că poate să zdrobesc

Oștirea cea împărătească

Azi Sârbi își văd distrus tot staul

Și'n loc să ia măcar Bănatul

Cum au visat odinioară

Sunt a ungari din țărăboară

Și — ce ironică ărsită?...

Scăparea e la Moș Nichita!

Satyros

Omenirea întregă pe crucea suferinței...

Odată, ca să mîntue pe oameni de urmările păcatului, Dumnezeu a trimis pe fiul său ca să stea pe cruce sîngerat, dînd cea mai mare suferință pentru binele cel mai mare. Acuma omenirea întregă a consimțit să se sue pe crucea celei mai grozave suferinți.

Și la capăt, neapărat, trebuie să fie răscumpărarea pe care astfel și-a câștigat-o, nu prin triumful unuia și altuia, ci prin suprema suferință a tuturor, prin răstîgnirea, de bună voie, a Umanității.

Prof. N. IORGA.

Un consiliu de ministri ungar

s'a ținut ieri la Budapesta sub președinția contelui Tisza.

Un scrib dela „Acțiunea“ și deputatul dr. Teddor Mihali

Foaia cea mai prost scrisă din București. »Acțiunea« care are faima de a calomnia, injura, împoșta cu noroi, cu aceeași ușurință cu care lumătorul scoate fum din nas și din gură. — foaia aceasta a găsit de cuvînt în numărul ei de Sîmbătă, 7 Noiembrie și, w să atace pe venerabilul nostru deputat d. Dr. Teddor Mihali, în următoarea știre stupidă și infamă:

»Atraversăm stînița d-lui Mihali în stînga Angelescu acțiunea este o vîntură acordat de deputatul de dincolo Mihali, unui ziar

unguresc și reproduc pentru a-l vesteji de către ziarul studentesc »Fulgerul«.

Noi am arătat la timp d-lui Dr. Angelescu că aceia, cari luau în brațe pe d. Mihali încurajau pe un renegeat.

Ne pare rău că dreptatea noastră ese așa de crud pentru aceia cari n'au văzut la fel.»

Scribul secătură dela »Acțiunea«, care cu cinismul unui irresponsabil a trîntit pe hîrtia mult îngăduitoare rîndurile de mai sus ar trebui să știe că d. Mihali nu este omul care să reacționeze la toate nătînjiile ce se spun pe socoteala d-sale în foile maghiare sau românești.

Opinia publică românească este de mult fixată asupra personalității d-lui Mihali, asupra cinstei sale politice, asupra interesului mare și cald ce-l arată causei românești prin vorbă și mai ales prin fapte.

Deputatul Mihali — renegeat?... Așa o poate spune numai o nulitate neputincioasă dela »Acțiunea«, ziarul în care câteva tipuri își canalizează prisosul lor de venin. Dar cuvintele astea ofensatoare, urite astea mărunte, nu pot atinge pe venerabilul conducător al partidului național român din Ungaria.

† Sub locotenentul Enea Medeanu

Un tînar de inimă și de ispravă, un entuziast pentru roștii culturale și naționale românești — Enea Medeanu, fiul venerabilului prologop al Sebeșului Săseșc, d. Sergiu Medean — a murit pe cîmpul de luptă din Galiza — moarte de erou, unde a luptat în fruntea regimentului 23 de honvezi. Regretatul a fost prim contabilul Bancei românești »Agricola« din Sebeșul Săseșc — și se căsătorise cu două luni înainte de începerea războiului.

Trimetem intristatei familii, condoleanțele noastre.

Dr. Marius Sturdza,

unul din cei mai distinși medici români din Viena, care actualmente ca medic locotenent este detașat la spitalele militare din Arad, a fost decorat de arhiducele Francisc Salvator, cu prilejul vizitei sale la Arad, cu medalia cl. II. cu decorație de război, pentru meritele deosebite arătate la stingerea epidemiei de tifos exantematic izbucnită în unele spitale din Arad.

Deputatul ungar dr. Barnabas Buza internat în Franța,

dela izbucnirea războiului, ca prizonier civil, în localitatea Brest, va fi pus pe picior liber, de oarece medicii francezi au constatat că acesta nu-i apt de serviciul militar. Dr. Buza, va părăsi Franța, plecând în Spania. Cum însă legătura între Spania și puterile centrale sînt întrerupte — el va rămîne acolo.

Conferința internațională a Crucii Roșii la Stockholm

s'a deschis luni, printr-o cuvîntare a prințului Carol al Suediei. Iau parte la aceasta conferință reprezentanții Crucii roșii germane, austriace, ungare și rusești. Desbaterile au loc în parlamentul suedez și sînt secrete.

Unele ziare din străinătate, vîd în aceste conferințe, începutul unor tratative de pace.

Se pot importa filmuri și rom din țările beligerante

O ordinațiune a guvernului ungar anunță că se suspendă dispoziția prin care se interzicea importul din statele beligerante al unor articole, ca romul și filmuri cinematografice.

S'a ieftinit carnea de porc la Budapesta

De azi înainte s'a ieftinit carnea de porc la Budapesta, cu 50 fileri de kilogram. In loc de 4 coroane 80 — se vinde 1 kilogram de carne de porc cu 4 coroane 30. Costița de porc (carre) se vinde in loc de 5.82 — cu 5 cor. 30.

Trei surori de caritate ungare au plecat în Siberia

Contele Albert Apponyi care se află acum la Stockholm a declarat unui ziarist suedez că din capitala Suediei au plecat eri spre Rusia, trei surori de caritate dela Crucea roșie ungară ca să viziteze lagărul de prizonieri ungari. Una din surori va vizita pe prizonierii ungari din Rusia europeană din Caucaz și Turkestan, a doua Siberia apusană până la lacul Baical, iar a treia Siberia răsăriteană, dincolo de lacul Baical. Aceste surori de caritate din Ungaria vor fi însoțite de reprezentanți voluntari ai Crucei roșie daneze și de ofițeri ruși din Petersburg.

Ungaria nu va căpăta grâne din Bulgaria

Un acord s'a stabilit între guvernele ungar, austriac și german in sensul că prisosul de bucate ce se exportă acum din Bulgaria — să fie repartizat numai între Germania și Austria, — iar Ungaria să nu capete nimic din cerealele exportate din Bulgaria.

In schimb însă Germania și Austria renunță la cantitatea asupra căreia s'au înțeles să capete din recolta Ungară din anul acesta.

Dar grânele importate din România vor fi egal repartizate între Ungaria, Austria și Germania.

Invalizi austro-ungari și germani pe drumul din Siberia spre patrie au murit în Suedia

Ziarul »Svenske Dagbladet« din Stockholm află din Haparonda: Opt soldați invalizi austro-ungari și germani in drumul din Siberia către patria lor, au încetat din viață — și au fost înmormântați în localitatea suedeză Niedertornea, în prezența unei mulțimi imense. Militari suedezi au dus la mormânt cele opt cosciuguri iar muzica intona marșul funebru al lui Beethoven. Pe fiecare cosciug era depus o cunună de flori, iar pe panglică era scris ultimul salut:

»Străine, dormi ușor în pământul Suediei. După o vorbire mișcătoare a preotului Niman, cosciugurile au fost depuse într'o groapă comună, in preajma căreia falfăiau drapelele austriace, ungare, germane și suedeze.

Improprietărea sătenilor în România

Din București ni se scrie: D. ministru al domeniilor, Al. Constantinescu, luase dispozițiunea, ca o parte din moșiile statului să fie scoase în vinzare, spre a fi distribuite în loturi la țărani.

Dispozițiunea aceasta, menită să rezolve chestia țărănească în România, într'una din laturile ei cele mai însemnate, improprietărea țărănilor, a coincis însă cu împrejurările critice externe, cari au influențat direct asupra măsurilor de gospodărie internă, pregătind totul in vederea tuturor eventualităților de ordin militar. Se începuse măsurătoarea moșiilor scoase în vinzare, se alcătuiseră tablourile de săteni cari urmau să fie improprietăriți, ba se fixase chiar și timpul când unele moși trebuiau să fie parcelate in loturile cuvenite fiecărui satean improprietărit.

O serie de împrejurări însă au sdruncinat toată această muncă, gata să fie transformată într'o realitate, pe care sătenii români din unele localități o rivnesc de ani, poate de zeci de ani. Fără îndoială, că înfăptuirea definitivă a parcelării pământurilor și improprietării sătenilor pe moșiile fixate de ministerul dome-

niilor, pentru moment este numai amănată, până când timpuri mai liniștite vor îngădui ca totul să se desfășoare în ordine spre ținta principală a înaintării producătorilor avuției naționale.

Sunt însă localități în țară, unde amânarea improprietării țărănilor nu mai putea fi tolerată. Și în atari condițiuni d. ministru al domeniilor s'a străduit să vină în ajutorul sătenilor cari n'aveau nici un palmar de pământ. Astfel, sub îngrijirea inginerului hotarnic Titu Ciurileanu, moșia statului Făurei din jud. Ialomița, a fost divizată în 540 loturi mici, de câte 5 hectare și sătenii sunt puși în posesia pământurilor lor.

E necesar să menționăm faptul, că sătenii admiși să fie improprietăriți — numai acei, cari deși se îndeletnicesc cu agricultura, dar n'aveau deloc pământ, au depus toate eforturile să plătească garanția de 500 lei, cât cere legea improprietărilor pentru un lot mic.

S'a mai distribuit la săteni și o moșie din județul Brăila.

Pentru alte moși, scoase în vinzare, ministerul domeniilor a orînduit comisiuni speciale, cari să primească înscrierile, să facă alegerea celor înscriși, să se pregătească parcelările, rămânând să se facă numai improprietărea sateanului pe locul său.

La începutul stabilirii dispozițiilor de improprietărire se fixase și măsura de a se distribui și loturi mari de câte 15 și 25 hectare. Ministerul domeniilor a opinat ca pentru moment să nu fie confirmate vânzările acestor loturi mari.

Lucrările începute vădesc însă preocuparea sinceră care trebuie să călăuzească pe conducătorii țării românești pentru marea mulțime de muncitori și producători ai unei înstări tot mai temeinică a țării noastre.

Răspuns

In urma întrebărilor ce ni se fac zi de zi în număr tot mai mare, când anume vor apare calendarele noastre, răspundem:

Calendarul Poporului Român

pe anul 1916

prețul 50 fil. cu porto poștal împreună;

Calendarul Foi Ilustrate

prețul 40 fil. cu porto poștal împreună;

Calendarul Cucului

prețul 40 fil. cu porto poștal împreună; vor apare în decurs de 8—10 zile, fiind ultimele coale sub tipar.

Nimeni să nu cumpere calendar, până nu va vedea aceste calendare bogate, cu un cuprins de tot ales, rar și frumos. In deosebi »Calendarul Poporului Român« va fi o oglindă adevărată a anului de război, nu numai prin întreg textul lui, ci și prin ilustrațiile primite de pe câmpul de război și nepublicate încă. Iar în partea practică a calendarului se dau sfaturi, și îndrumări din legile și ordinațiunile ministeriale referitoare la dreptul de ajutor atât al familiilor celor duși în războiu, cât și a celor deveniți invalizi (neputincioși) pe câmpul de luptă.

In altă parte a calendarului publicăm un călăuz amănunțit despre toate ministerele, autoritățile civile și politice

din Budapesta, știind bine cât de folositor este acest călăuz pentru publicul românesc din provință. Raportul obișnuit despre instituțiunile românești din Capitală: parochia, capela românească, Comitetul parochial, Soc. Petru Maior, etc. se va publica și de data asta.

Cunoscând bine multele năcazuri și jeluiri ale celor de acasă pentru cei duși în război, am dat o deosebită importanță și acestei chestiuni și am publicat lămuriri și îndrumări amănunțite și exacte asupra felului: pe ce cale și cum trebuie să se facă întrebări la următoarele instituțiuni de binefacere cari în mod gratuit stau la dispoziția publicului interesat:

1. Crucea Roșie din Budapesta;
2. Oficiul de informație pentru sprijinirea prizonierilor.

In paginile calendarului dăm publicului sfaturi și îndrumări cum să se adreseze la aceste instituțiuni, publicând totodată acolo și o mostră de cerere, pentru a ușura în felul acesta munca acelora, cari vor să se adreseze la susnumitele instituțiuni.

»Calendarul Poporului Român« pe anul 1916, urmând principiul care ne-a condus dela început de-a da publicului pe lângă un bogat material literar distractiv și actual, să mai punem la îndemâna cetitorilor un șir întreg de sfaturi practice pentru toate trebuințele lor zilnice grele de azi, fie stând la dânsii acasă, fie venind la Budapesta, unde multe necazuri îi aduce.

Nimeni să nu cumpere calendar, până nu se va încredința de superioritatea calendarelor noastre!

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portopoștal împreună nu mai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
2. Cine n'are drept la ajutor?
3. Cei îndreptățiți la ajutor.
3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
4. De când până când urmează să se plătească ajutorul?
5. Cât face ajutorul la zi pentru fiecare membru de familie?
6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.
8. Plătirea taxelor când cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș.

La comandă prețul esemplarelor re poate trimite și în mărci postale. Cu asmbursă nimănuia nu trimitem.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu.

Foaia Poporului Român Bpest IIka-u 36